

2.1 DE BEHANDELING VAN DE MOBILOFOON-LICENTIES

Gezien de grootte van de bedragen die met de verkoop van licenties voor mobilofonie van de derde generatie (UMTS²) gemoeid waren, en vermits de betrokken activa en transacties niet meteen konden worden ondergebracht in de bestaande categorieën en classificatie van ESR 1995, werd een beroep gedaan op deskundigen om verschillende alternatieven voor te stellen aan het Comité voor monetaire, financiële en betalingsbalansstatistiek (CMFB). De hieronder beschreven behandeling werd in juli 2000³ door Eurostat aanbevolen, en kreeg de steun van de meerderheid van de leden van het CMFB.

Twee activa werden erkend:

- Het elektromagnetisch spectrum, dat wordt geregistreerd en gewaardeerd tijdens het jaar waarin de licentie wordt toegekend. Het gaat om een materieel niet-geproduceerd actief.
- De uitbatingvergunning van het spectrum, die een immaterieel niet-geproduceerd actief is.

Over het algemeen moet de transactie worden behandeld als de verkoop van een niet-financieel actief (immaterieel niet-geproduceerd actief) en geregistreerd op het ogenblik van de toekenning van de licentie. De opbrengst van de verkoop heeft een weerslag op het vorderingstekort of -overschot van de overheid: ze verhoogt de ontvangsten van de Staat en verbetert dus eenmalig het financieringssaldo, namelijk voor het jaar waarin de vergunning werd toegekend.

De boeking (in 1995, 1996 en 1998) van de drie verkopen van vergunningen voor tweede-generatiemobilofonie in België (Proximus, Mobistar en Orange) in de rubriek "Saldo aan- en verkopen van immateriële niet-geproduceerde activa" (K.22) stemt dus overeen met de aanbeveling van Eurostat en moet niet worden herzien. Bovendien werden de UMTS-vergunningen in België pas in de loop van 2001 verkocht, zodat ze dus pas in de overheidsrekeningen van 2001 zullen geboekt worden.

2.2 DE BEHANDELING VAN DE SWAPS

Een nieuwe verordening van de Raad en van het Europees parlement tot wijziging van de Verordening (EG) nr. 2223/96⁴ inzake de herklassering van de verrekening van transacties in het kader van swapovereenkomsten en termijncontracten met rentevaststelling na afloop wordt kortelings van kracht.

Ingevolge de nieuwe verordening zullen de verrekeningen in het kader van swapovereenkomsten en termijncontracten met rentevaststellingen na afloop geherklasseerd worden van de verdelingstransacties naar de financiële rekening. Netto intrestvereveningen worden als derivaten (F.34) geklasseerd bij de financiële transacties, binnen de financiële rekening. Dezelfde herklassering is van toepassing voor de in het kader van de deviezenswaps uitgewisselde rentestromen.

Deze herklassering brengt het ESR 1995 volledig in overeenstemming met de internationale normen, het systeem van nationale rekeningen (System of National Accounts (SNA93)), en de vijfde betalingsbalans-handleiding van het Internationaal Monetair Fonds.

Er dient echter opgemerkt dat deze methodologische wijziging niet van toepassing is op de berekening van de overheidstekorten zoals voorzien in het kader van het Verdrag betreffende de Europese Unie (Verdrag van Maastricht)⁵.

De tabel 3 toont voor de jongste vijf jaren de impact van die methodologische wijzigingen op de intrestlasten en het financieringssaldo. Zodra de verordening officieel wordt, zal het INR die in zijn publicaties toepassen.

² Universal Mobile Telecommunications System.

³ Eurostat, news release, Nr 81/2000, 14 juli 2000.

⁴ Verordening (EG) nr. 2223/96 van de Raad van 25 juni 1996 inzake het Europees systeem van nationale en regionale rekeningen in de Gemeenschap.

⁵ Meer bepaald in de Europese Verordening (EG), nr. 3605/93 van 22 november 1993 betreffende de toepassing van het aan het Verdrag betreffende de Europese Unie gehechte Protocol betreffende de procedure bij buitensporige tekorten, geamendeerd door Verordening (EG) nr. 475/2000 van de Raad van 28 februari 2000.

Tabel 3: INTRESTLASTEN EN VORDERINGENTEKORT (-) OF -OVERSCHOT (+) VAN DE OVERHEID

	1996	1997	1998	1999	2000
<i>Netto intrestvereveningen in het kader van swaps en termijncontracten met rentevaststelling na afloop, in miljarden franken</i>					
Netto intrestvereveningen	-3	-1	-3	-1	-4
<i>ESR 1995, in miljarden franken</i>					
Intrestlasten	740	699	687	668	684
Vorderingentekort (+) /-overschot (-)	-315	-176	-80	-58	2
<i>Procedure "Buitensporige tekorten", in miljarden franken</i>					
Intrestlasten	737	698	684	667	680
Vorderingentekort (+) /-overschot (-)	-312	-175	-77	-57	6

2.3 TWEDE EDITIE VAN DE HANDLEIDING OVER HET OVERHEIDSTEKORT EN DE OVERHEIDSSCHULD

Om de vergelijkbaarheid en de kwaliteit van de gegevens voor de overheidssector verder te verbeteren, heeft Eurostat met behulp van de lidstaten verder gewerkt aan bepaalde specifieke problemen, die de berekening van het financieringssaldo en de overheidsschuld op relatief ingrijpende wijze kunnen beïnvloeden. Eurostat heeft dan ook een ontwerp van tweede editie opgesteld van de "ESR 1995 Handleiding over het overheidstekort en de overheidsschuld" dat momenteel ter goedkeuring is voorgelegd aan het Comité voor monetaire, financiële en betalingsbalansstatistiek (CMFB).

Eén van de aanbevelingen uit de toekomstige tweede editie van de "ESR 1995 Handleiding voor overheidstekort en -schuld" heeft het Instituut voor de Nationale Rekeningen in België ertoe aangezet reeds vanaf nu de sectorindeling van SOPIMA en van de "sociétés publiques d'administration des bâtiments scolaires" te herzien.

Momenteel is de nieuwe versie van de "ESR 1995 Handleiding voor overheidstekort en -schuld" nog niet door het CMFB goedgekeurd. Dat zou moeten gebeuren in juli of augustus 2001. Het punt over de "sale and lease back"-transacties van vaste activa met de overheid roept geen specifieke vragen op. De door de handleiding aanbevolen behandeling, die de basisprincipes van het ESR 1995 zonder enige wijziging toepast, wordt daarom reeds in deze versie van de overheidsrekeningen toegepast.

In de aanbeveling in verband met de behandeling van de door publieke eenheden uitgevoerde transacties in "sale and lease-back"-transacties van vaste activa met de overheid wordt de volgende behandeling voorgeschreven:

Over het algemeen is de publieke eenheid die wordt opgericht om de "sale and lease-back"-transacties tot een goed einde te brengen een bijbedrijf dat in de overheidssector (S.13) moet worden ondergebracht. Als niet kan worden vastgesteld dat de eenheid een bijbedrijf is (bijvoorbeeld omdat ze voor verschillende institutionele eenheden van de overheid diensten verricht), wordt ze desondanks ondergebracht in de overheidssector op voorwaarde dat het grootste deel van haar productie voor de overheid is bestemd. In geen enkel geval heeft de overdracht van vaste activa een weerslag op het overheidstekort.

Als na verloop van tijd wordt vastgesteld dat deze eenheid een marktéénheid wordt (omdat het grootste deel van haar productie aan de particuliere sector wordt verkocht), kan ze worden geherklasseerd bij de niet-financiële vennootschappen (S.11).

Op basis hiervan worden SOPIMA en de zes "sociétés publiques d'administration des bâtiments scolaires" niet langer bij de niet-financiële vennootschappen (S.11) geklasseerd, maar bij de overheid (S. 13).

Het herklasseren van deze eenheden bij de overheid heeft een zeer beperkte invloed op het tekort en de openbare schuld. Enerzijds is de overgang van de gebouwen van de federale overheid (respectievelijk van de Franse gemeenschap) naar SOPIMA (respectievelijk naar de "sociétés publiques d'administration des bâtiments scolaires") in de overheidsrekeningen reeds opgenomen als een wijziging van de sectorindeling (K.121), zonder enige weerslag op het overheidstekort. Anderzijds zijn de niet-financiële transacties van SOPIMA, alsook haar schuld, weinig belangrijk en de schuld van de "sociétés publiques d'administration des bâtiments scolaires" is altijd beschouwd geweest als deel van de overheidsschuld, aangezien ze helemaal ten laste van de overheid valt.

De andere aanbevelingen van Eurostat die in het herziene handboek voorkomen, vergden geen aanpassingen, omdat ze samenvallen met methodes die het Instituut voor de Nationale Rekeningen reeds toepaste.

2.4 PROVINCIALE EN GEMEENTELIJKE FINANCIËN

De sub-sector lokale overheden omvat 589 gemeenten, 589 OCMW's, tien provincies en, sinds 2001, 196 politiezones⁶.

Bij gebrek aan centralisatie op computer, zijn de gegevens voor de sub-sector van de lagere overheid afkomstig van extrapolaties op basis van peilingen. De vorige peiling van 1997 had betrekking op de jaren 1995 (rekeningen), 1996 en 1997 (budgetten). Om te kunnen beschikken over recente gegevens die de huidige economische realiteit weerspiegelen was het nodig een nieuwe peiling te organiseren voor de jaren 1998, 1999 en 2000.

Gezien de boekhouding van de OCMW's momenteel wordt herzien, wordt ze niet op dezelfde manier in heel België toegepast. Het leek derhalve weinig nuttig niet-gestandaardiseerde en uiteenlopende gegevens over de begrotingen van de OCMW's te verzamelen. Meer aangewezen was het de bedragen via andere bronnen (studies van Dexia over de lokale financiën, of begrotingen van de federale overheid en de gemeenschappen)⁷ te ramen.

Ten aanzien van de *gemeenten* werd een gemengde

benadering in de gegevensopstelling gevolgd. In 2000 heeft het Vlaamse gewest voor het eerst alle rekeningen van zijn 308 gemeenten voor het jaar 1998 gecentraliseerd en in elektronische vorm gecodeerd. Alle gemeenten werden dan ook genomen in de peiling.

Voor het Waalse gewest werd een nieuwe peiling gevoerd die doelbewust beperkt bleef tot de 80 gemeenten (op een totaal van 262) die al in de peiling van 1997 waren opgenomen. De resultaten van de enquête zijn representatief op provinciale schaal (alook voor de Duitstalige gemeenten); representativiteit op arrondissementeel gebied is met een staal van een dergelijke omvang echter niet mogelijk. De steekproefgrootte bedraagt gemiddeld 31 pct. (80 onderzochte gemeenten op een totaal van 262) en schommelt tussen 20 tot 37 pct. afhankelijk van de provincies, met uitzondering van de Duitstalige regio waar ze 44 pct. belooft. De dekkingsgraad bedraagt bijna 70 pct.

De 19 gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn integraal opgenomen.

De peiling bij de *provincies* verliep op exhaustieve basis.

Dankzij deze nieuwe peiling konden de gegevens over de rekeningen van gemeenten en provincies voor 1998 worden verzameld, alook de begrotingen van de provincies voor 1999 en 2000. Voor 1999 en 2000 zijn de ramingen voor de gemeenten gebaseerd op andere bronnen, zoals de overdrachten vanwege de toezichthoudende autoriteiten, de uitstaande schulden en activa en de gegevens afkomstig van de jaarlijkse studie van Dexia over de lokale financiën.

⁶ Afgezien van minder belangrijke eenheden als polders en waterschappen.

⁷ 126 Vlaamse OCMW's (op 308 geïnventariseerde in Vlaanderen) schakelen over op een algemene boekhouding en stappen af van de begrotingsboekhouding, die in de OCMW's van de andere gewesten van het Rijk behouden blijft.